

derantes factum in ceco miraculum: non estis digni vicia
quali ex viciis miraculis ad fides non attrahit. **CHRY.**
Docetur quod estimabat esse magna laude: ostendit quod
eis ferit supplicium: et simul consulatus est: cui a nativitate
te fuerat cecus de corporali cecitate. Non autem sine causa
evangelista dicit quod audierit hoc quidam ex phariseis qui
cum ipso erant: sed ut rememoretur quoniam isti illi erant qui
prius resisterant christo: deinde cum lapidare vuluerunt.
Erant enim quidam superciliosi: et facile in contra-
rium transmutabatur. **THEO.** Uel aliter: Si ceci-
scis. i. insci scripturarum: nequaquam tam grande vobis pecca-
tum incuberet: tanquam ignorantia peccatibus: nunc vero quod
puderes vos atque legipitos asseritis: per vos ipsos con-
demnabiles estis.

CA. X

Amen amen dico vobis: qui non intrat per
ostium in ovile ovium: sed ascendit aliunde:
ille fur est et latro. Qui autem intrat per ostium
pastor est ovium: huic ostiarius aperit: et oves vo-
cem eius audiunt. Et proprias oves vocat nomina
tis: et educit eas. Et cum proprias oves emisit an-
te eas vadit: et oves illum sequuntur: quia sciunt vo-
cem eius. Alienum autem non sequuntur: sed effu-
giunt ab eo: quia non novierunt vocem alienorum.
Hoc proverbium dixit eis Iesus. Illi autem non
cognoverunt quid loqueretur eis.

CHRY. Quia dominus de civitate iudeorum disputa-
verat ne dicat: Non est ex nostra cecitate quod ad te non ac-
cedimus: sed a te auertimur: ut erroneus fugientes: vult
ostendere quod non est erroneus sed pastor: ponens signa latronis
et pastoris. Et primo ostendit quod est erroneus et fur dicens:
Amen amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile
ovium: sed ascendit aliunde: ille fur est et latro. Hic autem et eos
qui ante eum fuerunt: occulte insinuat: et eos qui post eum fu-
turi sunt: antichristum et pseudo christos. ostium autem scripturas vo-
cavit: helenum dei cognitionem aperit: he oves custodi-
unt: et lupos supervenire non permittunt. Hereticis intro-
itu precludentes. Qui ergo non scripturis vitatur sed alium
de ascendit: hoc est aliam sibi et non legitimam viam facit: h
fur est. dicit autem: Ascendit et non intrat ad similitudinem fu-
ris: maceria transcendere volens: et periculose omnia age-
tis. dicens autem: Aliunde: etiam scribas occulte insinuat
qui docebant mandata et doctrinas hominum: et legem pua-
ricabantur. Si autem infra seipsum ostium dicit: non oportet
turbari. etenim pastorem seipsum et oves differenter predi-
cat: quod enim adducit nos patri: ostium se dicit. quod vero pro-
curat: pastorem. **AVG.** Uel aliter. Multi sunt qui fide quoniam
dam vite huius consuetudine dicuntur boni homines: et
ea que in lege mandata sunt quasi observant: et christiani
non sunt: et plerumque se iactant sicut pharisei. nuncquid et nos
ceci sumus. quod vero omnia ista que faciunt: et nesciunt ad
quem finem referant: inaniter faciunt: dominus de grege suo
et ostio quo intratur ad ovile similitudinem posuit dicens:
Amen amen. Dicant ergo pagani vel iudei vel heretici: be-
ne vivimus. si per ostium non intrant: quid eis prodest? Ad
hoc enim debet unicuique prodesse bene vivere: ut oetur
illi semper vivere: quia nec bene vivere dicendi sunt: quod
finem bene vivendi vel cecitate nesciunt vel inflatione co-
temnunt. Non est autem cuius spes vera semper vivendi ni-
si cognoscat vitam quod est christus et per hanc ianuam i-
tret in ovile. Quicunque ergo vult intrare ad ovile per osti-
um intret: non solum christum predicet: sed christi gloriam que-
rat non suam. Humilis autem ianua est christus qui intrat per
hanc ianuam oportet humile esse: ut sano capite possit i-
trare. Qui autem se non humiliat sed extollit. per mace-
riam vult ascendere: ideo exaltatur: ut cadat. Querunt er-
go plerumque tales homines etiam persuadere hominibus

ut bene vivant: et christiani non sunt: per aliam partem vo-
lunt ascendere: rapere et occidere. Tales ergo fures sunt:
quod quod alienum est suum dicunt. Latrones: quod non furant
occidunt. **CHRY.** Vidistis qualiter descripsit latronem
intrare. et pastoris definitionem. Sequitur enim: Qui autem in-
trat per ostium: pastor est ovium. **AVG.** de vcr. domi. In-
trat per ostium qui intrat per christum: qui imitatur passio-
nem christi: qui cognoscit humilitatem christi: ut cum deus factus sit
homo pro nobis cognoscat se homo non esse deum sed ho-
minem. Qui enim vult deus videri cum sit homo non imi-
tatur illum qui cum deus esset: homo factus est. Tibi autem
non dicitur: Esto aliquid minus quam es: sed agnosce quod es
Sequitur: huic ostiarius aperit. **CHRY.** Nihil pro-
hibet ostiarius vocare moysen: ille enim est cui eloquia dei
credita sunt. **THEO.** Uel spiritus sanctus est ostiarius: per
quem scripture referate nobis indicant christum. **AVG.**
Uel aliter: Ostiarius ipsum dominum debemus accipere.
multo sunt enim magis inter se diversa in rebus humanis
pastor et ostium: quam ostiarius est ostium et tamen domini
pastorem se dixit et ostium. Cur ergo non intelligamus ip-
sum et ostiarius. ipse enim se aperit: qui seipsum exponit
Si aliam personam queris ostiarii: vide ostiarius forte
spiritus sanctus: de quo dominus dicit: Ipse vos docebit
omnem veritatem. ostium est christus qui est veritas. qui aperit
ostium: nisi qui docet veritatem: Cavendum tamen est ne ma-
ior estimetur ostiarius esse quam ostium: quia in domibus ho-
minum ostiarius ostio: non ostium preponitur ostiario.

CHRY. Quia vero dicebant cum esse deceptores.
et hoc ex infidelitate sui ipsorum certificabant dicentes: quis
principium credit in eum ostendit nunc quod ex hoc quod non attendit
eius ordine ovium excluduntur: unde sequitur: oves vo-
cem eius audiunt. Si enim pastoris est per legitimum intrare osti-
um per quod ipse intravit ab ovium congregatione se abstra-
huit qui ipsi non audiunt. Sequitur: Et proprias oves vo-
cat nomina. **AVG.** Nunc enim nomina predestinato-
rum unde discipulis ait: Gaudete quoniam nomina vestra sunt in ce-
lo. Sequitur: Et educit eas. **CHRY.** Quos educit quoniam
eas mittebat: non extra lupos: sed in medio lupo-
rum. Ubi dicitur autem et de ceco occulte insinuare. tamen illi duxit vo-
cans ex medio iudeorum: et vocem eius audiunt. **AVG.**
Sed et quis alius oves emittit: nisi qui earum peccata di-
mittit. ut cum sequit duri liberare vinculis possint. Sequitur
enim: Et cum proprias oves emisit ante eas vadit. **GLO.**
Emittit siquidem eas de tenebris ignorantie ad lucem: dum
ante eas vadit: quasi in columna nubis et ignis. **CHRY.**
Nimirum pastores pravi faciant oves sequentes: sed ipse
ostendit se contrarium facere: quoniam oves dedit ad veritatem.

AVG. Et quis est qui oves precessit: nisi qui surgens a
mortuis iam non moritur: et patri dixit: Quos dedisti mihi:
habebo: vult ut ubi ego sum: et ipsi sint mecum. Sequitur: et oves
illi sequuntur: quod sciunt vocem eius: alienum autem non sequun-
tur: sed fugiunt ab eo: quod non novierunt vocem alienorum.

CHR. Alios dicit eos qui circa theodorum iudaei: aut eos
qui post hoc alios debent decipere pseudo apostolos.
ut enim non dicatur unde illorum esse per multa se ab eis
sepat. primo quidem per doctrinas scripturarum: per quas
christus ad se homines adducebat. Illi vero ab eis ho-
mines abstrahabant. Secundo per ovium obedientiam. nam
in eum quidem non solum venientes: sed etiam mortui homi-
nes crediderunt: illos autem confestim reliquerunt.

THEO. Significat etiam antichristum: qui paululum de-
cipiens non obtinebit sequaces post eius mortem. **AVG.**
Sed quomodo solvet ista questio: Audiunt vocem christi
si quandoque non oves. audiunt enim iudas: sed lupus erat
et non audiunt oves. aliqui enim eorum qui christum cru-
cifixerunt non audierunt. sed oves erant. Sed dicit aliquis
mutavit: et ex lupis oves fecit. De autem adhuc movent
quod per ezechielem obiurgat dominus pastores: et dicit

inter cetera de ouibus: Errantē non reuocastis: et errantē dicit et ouem appellat. Non erraret si vocē pastoris audiret: sed ideo errauit quia vocē alieū audiuit. Dico ergo: Nouit dñs qui sūt eius: nouit pfectos: nouit pdestinatos. Ipse si sunt oues aliquādo seipsi ne ciuit: sed pastor nouit eas multe enī oues foris sūt: et multi lupi intus. De pdestinationis ergo loquit. Est autē aliqua vox pastoris in qua oues nō audiūt alienos i qua nō oues nō audiūt christū. Que ē ista vox? Qui persequeretur vřq; in finē: hic salu' erit. Hanc vocē non negligat ppius: non audiat alienus. Sequitur: Hoc prouer. dixit eis iesus: Illi autē nō cognoue. qd loquebatur eis. Pascit enī dñs manifestis: exercet obsecris. Cum autē duo audiūt verba euangelij: vnus impius: alter pius. et talia forte sūt: vt ambo nō intelligant. Un' dicit: verū ē quod dixit: et bonum ē quod dixit: sed nos nō intelligimus. Iste quia credit: iam pulsatur: dignus ē cui aperiat: si pulsare pstat. Alius dicit: Nihil dixit qui adhuc audiat: Nisi credideritis nō intelligitis.

Dixit ergo eis iterum iesus: Amen amen dico vobis: quia ego sum ostium ouiu. Omnes q̄t quot venerūt fures sūt et latrones: sed nō audierunt eos oues. Ego sum ostium. Per me si quis introierit saluabitur: et ingreditur et egreditur: et pascua inueniet. Fur non venit. nisi vt furetur: et mactet et perdat. Ego veni vt vitā habeant: et abundantiū habeant.

CHRY. Dominus attentiores volens iudeos facere manifestat quod supra dixerat. vnde dicitur: Dixit ergo iterū eis iesus: Amē amen dico vobis: ego sum ostium ouiu. **AVG.** Ecce quod clausum posuerat aperit: ipse ē ostium iherosolym: et nos intrasse gaudeamus. Sequitur: Omnes quotquot venerunt fures sūt et latrones. **CHRY.** Non de prophetis hoc dicit sicut heretici dicunt: sed de se dicit: vnde et laudās oues subiūgit. Sed nō audierunt eos oues. Nūq; autē videtur laudare eos qui nō obedierunt prophetis: sed eis detrahit vehemēter. **AVG.** Intellige ergo: Quotquot venerūt p̄ter me: non autē p̄ter illū p̄phete venerūt: q̄ cum illo venerūt qui cū verbo dei venerūt: qui veraces fuerūt quia ipse verbū et veritas venturus p̄cones mitebat: sed eorū corda quos miserat possidebat carnē quippe ipse accepit ex tempore qui ē semper. In principio enī erat verbū: ante aduentū autē eius quo humilis venit in carne p̄cesserūt iusti: sic enī credentes venturū: quō nos credimus in eum qui venit. ita variata sūt: non fides. Eadē enī fides vřq; coniungit: et eos qui venturū esse: et eos qui venisse crediderunt. Quotquot ergo p̄ter illū venerūt: fures fuerūt et latrones. I. ad furandū et occidendū venerūt. Sed nō audierūt eos oues. illi. s. de quibus dictū ē: Nouit dominus qui sūt eius. Eos ergo nō audierūt oues: in quibus non erat vox christi: errantes: vana fingentes: miseros succedentes. quare autē se ostium dixerit ap̄t subdens: Ego sū ostium. per me si quis intro. saluabitur. **ALCVI.** q. d. Illos non audiūt oues sed me audiūt: q̄ ego sum ostium: et q̄ per me nō fictus sed verus introierit persequendo saluabitur. **THEO.** Educit autē ad pascua dñs oues p ostium. vnde sequitur: Et ingre. et egre. et pas. inueniet. Que sunt autē hec pascua: nisi delectatio futura et requies in qua nos dñs introducit. **AVG.** Sed quid ē quod dicit: Ingreditur et egreditur: Ingredi quippe in ecclesiā non ē bonū. Potest ergo dici ingredi nos quando interior aliquid cogitamus: egredi autē quādo exterior aliquid operamur. fm illud: Exiit homo ad op' suū. **THEO.** Vel ingredi dicitur cui est cure homo interior: egredi vero qui hominē exteriorē. I. mēbra que sunt supra terram i. christo mortificat: hic enī pascua in futuro reperiet

seculo. **CHRY.** Vel hoc dicitur ppter apostolos q̄ ad ocio introierūt et exierūt: vt totius orbis terrarū facerent ministri: et nullus eos eicere valuit: et nutrimentū habuerūt

AVG. Sed plus me delectat q̄ ipse quodāmodo nos admonuit: cum secutus adiungit: fur non venit nisi vt furetur. **ALCVI.** q. d. Merito oues non audiūt vocem furis: q̄ non venit fur nisi vt furetur: alienā rem sibi usurpādo: nō de pceptis christi suos sectatores instruens: sed suis exemplis eos viuere suadēs. vnde subditur: Et mactet mala doctrina retrahendo a fide: Et perdat et eterna dānatione. illi ergo furātur et occidūt. Ego veni vt vitam habeant: et abundantius habeant. **AVG.** Videtur mihi dixisse vt vitam habeant. Ingredientes hoc ē per fidem que per dilectionē operatur: per quā fidem in ouile ingreditur vt viuatur: quia iust' ex fide viuūt. Abundantius habeant. f. egredientes quando veri fideles moriūtur: et abundantius habeant vitam: vbi nūq; occide moriant. Quāuis ergo et hic in ipso ouili nō desinit pascua inuenient tamen pascua vbi saturerūt: qualia inuenit cui dicitur: hodie mecū eris in paradiso. **GRE.** sup exech. in ho. xliij. Ingreditur ergo ad fidem egreditur ad sp̄s: pascua vero inueniet in eterna satietate. **CHRY.** Quod autē dicit: fur non venit nisi vt furetur et mactet et perdat. de diciois dicit quod ad litteram ē factū omnib' oculis et perditis qui eos sequebantur: et sic etiā presenti vitā eos priauerūt. Ego autem veni pro salute ouiu vt vitam habeant: et abundantius habeant in regno celorū. et hec eterna differentia qua se discernit a pseudo pphetis. **THEO.** Pythice autē fur diabol' ē q̄ venit tēdō vt furetur p cogitationes illicitas: et mactet p p̄sensū: et deide p op̄a destruat

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor aiam suam dat pro ouibus suis. Mercenarius autem et qui non est pastor cuius non sunt oues proprie videt lupum venientem: et dimittit oues et fugit: et lupus rapit et dispergit oues. Mercenarius autē fugit quia mercenarius est: et non pertinet ad eas de ouibus

AVG. Aperuit dominus duas res quas quodāmodo clausas proposuerat. primo quidem scim' q̄ ostium ipse ē: nūc autē ostendit quia pastor ē dicens: Ego sum pascua. Supra autē dixerat pastorem intrare per ostium. si ergo ipse ē ostium: quomodo per seipsum intrat. Sicut ergo ipse per seipsum nouit patrem: nos autem per illū: sic intrat in ouile per seipsum: nos autē per ipsum. nos quia christus predicamus per ostium intramus: christus autē seipsum predicat. lumen enī et alia. demonstrat: et seipsum. Si autem p̄positi ecclesie qui filij sunt: pastores sūt: quomō vnus pastor ē: nisi quia sunt illi omnes vnus mēbra pastore: et quidem qui pastor ē: dedit mēbris suis. nam et petrus pastor: et ceteri apostoli pastores: et omnes boni episcopi. Ostium vero nemo nostrū se dicit: hoc sibi ipse p̄prie tenuit. non autem adderet. Bonus: nisi essent et pastores mali. ipsi sūt fures et latrones aut certe vt multum mercenarij. **CHRY.** in ho. Atq; eius bonitatis formam quā nos imitemur adiungit dicens: Bon' pascua. anl. su. po. pro ouib' suis. fecit quod monuit: ostendit quod iussit: p ouib' suis animam suam posuit: vt in sacramento nostro corpus suum et sanguine verteret: et oues quas redemerat carnis sue alimento satiare. ostensa ē nobis de contemptu mortis via quam sequamur: apposita forma cui imprimamur. primum nobis ē exteriora nostra misericorditer ouibus ei' impendere postremū vero si necesse sit etiam in mortem animā nostrā pro eisdem ouib' ministrare. Qui autem non dat pro ouib' substantiam suā quando pro his daturus ē animā suā. **AVG.** Nō autem solus christus hoc fecit: et tamen si illi qui fecerūt: mēbra eius sunt: idem ipse vnus hoc fecit. ipse enī potuit facere

facere sine illis: illi sine illo non poterat. **AVG.** Omnes tamē pastores boni fuerunt: non solum quia sanguinem fuderunt: sed quia pro ouibus fuderunt. non enim fuderunt elatione sed charitate. nam et apud hereticos qui propter iniquitates et errores suos aliquid molestiarum perpessi fuerunt nomine martyrii: se iactant: ut hoc pallio dealbati, facilius farentur quia lupi sunt. Non autem omnes qui corpora sua in passione etiam ignibus tradunt estimandi sunt sanguinem fuisse pro ouibus: sed potius contra oues. dicit enim apostolus: Si tradidero corpus meum ut ardeam: charitatez autem non habeam: nihil mihi prodest. Quomodo autem habet vel exigua charitatem qui etiam commiscuit non amat unitatem. quia dominus commendans noluit multos appellare pastores: sed pastorem unum dicens: Ego sum pastor bonus. **CHR.** Sic igitur de cetero dominus de passione sua disputabat ostendens quoniam pro salute fieret mundi: et non iustus in hanc venit. Deinde rursus ostendit signa pastoris et mercenarii cum dicit. Mercenarius autem et qui non est pastor: cuius non sunt oues proprie: videt lupum venientem et dimittit oues et fugit. **GRE.** Sunt enim nonnulli qui dum plus terrenam substantiam quam oues diligunt: merito nomen pastoris perdunt. non enim pastor sed mercenarius vocatur qui non pro amore immo oues dominicas: sed ad temporales mercedes pascit. Mercenarius quippe est qui pastor locum tenet: sed lucrum animarum non querit terrenis commodis inhiat: bonorum prelationis gaudet. **AVG.** de ver. 20. Aliud ergo querit in ecclesia: non deum querit. si deum quereretur: castus esset: quia legitimum maritus anima deus habet. quisque a deo querit preter deum aliquid: non caste deum querit. **GRE.** in hoc. Utrum vero pastor sit vel mercenarius cognoscitur veraciter non potest: si occasio necessitatis deest: tranquillitas enim tempore plerumque ad gregis custodiam: sicut verus pastor: sic etiam mercenarius stat: sed lupus veniens indicat quo quisque animo super gregis custodiam stabat. **AVG.** de ver. 20. Lupus autem diaboli est: et qui illum sequitur. nam dictum est quod induit quidam pelibus ovium: intus sunt lupi rapaces. **AVG.** super iohannem. Ecce lupus cuius gattur apprehendit: diaboli fideli adulteri persuasit: excoicandus est: Sed excoicatus inimicus erit insidiabitur: nocet cum potuerit. unde taces: non increpas: lupum venientem vidisti et fugisti: corpore stetit: animo fugisti: affectiones enim nostre motus animorum sunt letitia animi diffusio: tristitia autem contractio. cupiditas animi progressio: timor animi fuga est. **GRE.** in homine. Lupus etiam super oues venit cum quilibet iniustus et raptor: fideles quosque atque humiles opprimit. Sed is qui pastor esse videbatur et non erat: reliquit oues et fugit. quia dum sibi ab eo periculum metuit: resistere eius iniusticie non presumit. fugit autem non mutando locum: sed subrahendo solacium. Sed contra hoc mercenarius nullo zelo accenditur: quia dum solus exteriora comoda requirit: interiora gregis divina negligenter patitur. unde subdit: Mercenarius autem fugit: quia mercede est: et non pertinet ad eum de ouibus. Sola ergo causa est ut mercenarius fugiat: quia mercenarius est. Ac si dicat. Stas in periculo ovium non potest: qui in eo quod ouibus preest: non oues diligit: sed lucrum terrenum querit. et ideo opponere se contra periculum trepidat. ne hoc quod diligit amittat. **AVG.** Si autem apostoli pastores fuerunt non mercenarii: quare fugiebant quando persecutionem patiebantur. et hoc domino dicente: Si vos persecuti fuerint fugite: pulsemus: aderit qui aperiet. **AVG.** ad honorem. Fugit ergo omnino de civitate in civitate servus christi: ministri verbi et sacramenti eius quando eorum quod spiritualiter a persecutoribus queritur: ut ab alijs que non ita requiruntur non deserat ecclesia. Cum autem omnium. i. episcoporum et clericorum et laycorum est eorum periculum hi qui alijs indigent: non desiderantur ab his quibus indigent. aut igitur ad loca munita omnes transferant. aut qui habent remanendi necessitate: non relinquuntur ab eis per quos eorum ecclesiastica est iplenda necessitas.

Tunc ergo de locis in quibus sumus premite persecutio fuerit: quid est christi minister: quando ibi aut plebs christi non fuerit cum ministris: aut potest impleri per alios necessarium ministerium: quibus eadem non est causa fugiendi. Cum autem plebs manet et ministri fugiunt ministerium subtrahit: quod erit nisi mercenario illa fuga vanabilis. quibus non est cura de ouibus. **AVG.** super iohannem. In bonis ergo notant ostium ostiarii pastor et oues in malis fures et latrones: mercenarii: lupus. **AVG.** de ver. 20. Diligendus est pastor: cauendus latro tolerandus mercenarius. Tadiu enim est vtilis mercenarius: quod diu non videt lupum furem vel latronem: cum autem viderit fugit. **AVG.** super iohannem. Nec enim mercenarius diceretur: nisi acciperet a conducente mercedem: filii eternam hereditatem patris patienter expectant: mercenarius temporalem mercedem conducti festinanter exoptat: et tam per linguas vtrorumque divinum christi gloria diffamatur. Inde ergo ledit: unde mala facit: non unde bona dicit: botrus carpe: spinam carpe: spinam caue: quia botrus aliquando de radice vitis exort: pendet in spinis. multi quippe in ecclesia comoda terrena sectantes christum predicant: et per eos vox christi auditur et sequuntur oues non mercenarium: sed vocem pastoris per mercenarium.

Ego sum pastor bonus et cognosco oues meas: et cognoscit me mee. Sicut novit me pater: et ego agnosco patrem et animam meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere: et vocem meam audiet et fiet unum ovile et unus pastor. Propterea me pater diligit: quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a meipso. Potestatem habeo ponendi eam: et potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepit a patre meo. Dissentio iterum facta est inter iudeos propter sermones hos. Dicebant autem multi ex ipsis: Demonium habet et insanit. Quid enim audistis? Alii dicebant: hec verba non sunt demonium habentis: Nunquid demonium potest celorum oculos aperire.

CHR. Duos superius malos promissit dominus: unum qui furatur et maculat et rapit: alterum qui non prohibet: per illum seductos insinuans: per hunc iudeorum magistros confidentes: et non procurantes creditas oues. Sed ab utroque se ipsum christus distinguit: ab illis quidem qui ad ledendum venerunt in hoc quod dixit: Veni ut vitam habeat. ab his qui continent luporum rapinas: ex eo quod pro ouibus animam ponit et ideo quasi concludens subdit. Ego sum pastor bonus. Sed quia superius dixerat: quod oues pastoris vocem audiant: et sequuntur eum ne quis dicat: Quid ergo dicis de his qui tibi non credunt? inter subdit: Et cognosco oues meas. et cognosco me mee. Quod et paulus ostendit dicens: Non repellit dominus plebem suam quam prescivit. **GRE.** in hoc. Ac si apte dicat: diligo oues meas: et ipse me diligentes obsequuntur qui enim veritatem diligit: adhuc minime cognovit. **THE.** hinc autem differentia mercenarii et pastoris elicitur. nam mercenarius ignorat oues: quia raro visitat eas. pastor vero cognoscit oues proprias: tamquam erga eas sollicitus. **CHR.** Deinde ut non estimet parum mensuram cognitionis christi et ovium: inter subdit: Sicut novit me. pater. et ego cognosco patrem. quod. Ita certissime ipsum scio: sicut ipse me: hic ergo est par cognitio. ibi non. nam sequitur: Et amicum meum. pater. ouis meis.

GRE. in hoc. Ac si apte dicat: In hoc constat: quia cognosco patrem: et cognosco a patre: quia animam meam pono pro ouibus meis. i. ea charitate qua pro ouibus meis morior: quantum patrem diligam ostendo. **CHR.** Hoc etiam ostendit ostendens quod non est erroneus: quia apostolus qui seipsum voluit ostendere verum esse magistrum. contra pseudo apostolos

induxit rationē a periculis et mortibus. **THEO.** Seductores enim non exposuerunt animam suam pro omnibus: sicut mercenarii deserunt illos qui eos sequuntur. Dominus autem ut non caperent dicit: **Sinite hos abire. GRE.** Quia vero non solum iudei: sed et gentilitate redimere venerat adiungit. Et alias oves habeo quod non sunt ex hoc ovili. **AVG.** de ver. 10. Loquatur enim primo de ovili de genere carnis israel: erat autem alij de genere fidei ipsius israel extra: erant adhuc i gentibus: erat predestinati: nondum congregati. Non ergo sunt de hoc ovili: quod non sunt de genere carnis israel: sed erant de hoc ovili. nam sequitur: Et illos oves me adducere. **CHRY.** Oñdit virosque discipulos et pastores non habentes sequitur. Et vocem meam audiet. Ac si dicat: Quid miramini si hi me sunt secuturi et vocem meam audient: quando alios videbitis me sequentes: et vocem meam audientes. deinde et futuram eorum pronunciat unionem. unde subdit: Et fiet unus ovile et unus pastor. **GRE.** in home. Quasi ex duobus gregibus unus ovile efficitur: quod iudei et gentile populus in sua fide coniungit. **THEO.** Idem namque omnibus est baptismi signaculum. unus pastor et unus ovile dei. Attendat ergo manichei: quoniam unus ovile et unus pastor et unus et veteris testamenti. **AVG.** Quid ergo est. Non sum missus nisi ad oves quod perierunt domus israel. nisi quod putant suam corporalem non exhibuit nisi populo israel: ad gentes autem non prexit ipse sed misit. **CHRY.** hoc autem verbum oves quod hic posuit est non necessitatis est demonstrativum: sed eius quod oio fiet. quod autem alienum dicebat eum a pre subligit. Propterea me. pater dicit. ego po. ani. me. ut iterum sumam eam. **AVG.** i. quia morior ut resurgam: cum magno enim pondere dicitur. Ego pono. Non gloriatur iudei sentire potuerit si ego vulnero ponere animam meam quod sciendo facturi sunt. **THEO.** Dilexit autem pater filium: non tantum stipendia mortis pro nobis sustinere: dilectionem suam citribus: sed quasi sue quidditatis proprietatem in genito intus dicit ex eadem charitate pro nobis voluit mortem subire. **CHRY.** Uel vitur hic de deificatione. q. d. Esti nihil aliud est hoc suavit mihi amare vos quod vos ita amamini a patre ut ego et propter hoc diligam ab eo: quod pro vobis morior: non autem a pre antea non amabat. et nos sumus facti amicitia eius causa. Similiter autem et hoc ostendere vult: quoniam non iustus ad passionem venit. unde sequitur. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a meipso. **AVG.** i. de trinitate. In quo demonstravit quod nulla causa peccati vult ad mortem carnis accesserit: sed quod voluit quoniam voluit: et quod voluit. unde sequitur. Patrem habeo. ani. meam. **CHRY.** Quia enim multoties consiliabatur cum interficere dicit: quoniam nolente eo inutilis erat hic labor. Ita enim habeo patrem animam meam ponere: ut nullus possit me invito facere: quod in hominibus non est. nos enim non habemus patrem aliter ponere nisi interficiendo nosmetipsos: ipse autem solus dominus est ponendi eam. Hoc autem ex parte vero et illud ostendit: quod quando cumque voluerit eam suscipere possit. unde sequitur. Et patrem habeo. ite. sume. eam. In quo et resurrectionem demonstravit in dubitabile. Ut autem non estimetur cum eum interfecerit derelictus a patre subligit: hoc mandatum accipere a patre meo. s. pater noster animam et sume. Ex quo non est intelligendum: quod pater expectaverit audire: et opus ei fuerit discere: sed voluntarius monstravit processum: et peritietatis ad peccatum suspicionem destruxit. **THEO.** Nihil enim aliud mandatum hic dicitur quod ea que ad premissa concordia. **ALCVI.** Verbum enim non verbo accepit mandatum: sed in verbo unigenito patris est omnia data. Quia autem dicitur fili accipere quod substantialiter habet non patris minuit. sed generatio eius ostenditur. pater enim filio quem perfectus genuit: oia gignendo dedit. **THEO.** Postquam autem de se sublimia ostendit: mortis et vite se principem exprimit: rursum inducit humilia: sic mira dispositione vera quod pater ut nec minor aut subditus patri reputetur: nec dei adversarius sed eius patris et filij. **AVG.** Per hoc autem quod dicit de anima sua: instrumur per apollinaristas qui dicunt christum non habuisse animam humanam. i. rationalem. Quae

ramus autem quod dominus animam suam ponit. Christus enim est verbum et homo. i. verbum et anima et caro christus ergo ex eo quod verbum est ponit animam et iterum sumit eam: an ex eo quod anima humana est: ipsa se ponit: et iterum ipsa se sumit. an ite ex eo quod caro est: caro animam ponit et iterum sumit. Si autem dixerim? quod verbum dei posuit animam suam: et iterum sumpsit eam: ergo aliquid quando anima illa separata est a dei verbo. **MOIS.** enim corpus ab anima separavit. a verbo autem animam separatam non dico. Si autem dixerimus: quod ipsa se anima posuit: absurdissimum sensus est. si enim a verbo separata non erat: a se ipsa poterat separari. Caro ergo ponit animam suam: et iterum sumit eam: non tamen patet sua: sed patet in habitantis carne. i. verbi. **ALCVI.** Et quod lux in tenebris lucebat: et tenebre eam non comprehenderunt subiungitur: Dissensio itaque facta est inter iudeos propter sermones hos. dicebant autem multi ex ipsis: Demonium habet et insanit. **CHRY.** Quia enim maiora erat quam fin hominem ea que dicebant: demonium eum habere dicebant. sed quod demonium non habebat ostendit alij ab his qui fecit. unde sequitur. Alii autem dicebant: Hec verba non sunt demonij habentis. nunc quod demonij potest cecorum oculos aperire. q. d. Nec ipsa verba demonij habentis videtur. Si vero non suademini a verbis: ab operibus moveamini. quod ergo dominus eam que per res et tribuerat demonstratorem: silebat de reliquo. Neque enim responsione erat dignus: sed et nos crudelitatem manifestam dicit et longanimitatem omnem ipsi etiam seipsos compescerant: quando ab invicem divisi alterarentur.

FACTA sunt autem encenia in hierosolymis et hyems erat. Et ambulabat iesus in templo in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum iudei: et dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? Hi tunc et christus dic nobis: et non creditis. Respondit eis iesus: Loquor vobis: et non creditis. Opera que ego facio in nomine patris mei: hec testimonium perhibet de me. Sed vos non creditis: quod non estis ex ovibus meis. Oves mee vocem meam audient et ego cognosco eas: et sequuntur me. Et ego vitam eternam do eis et non peribunt in eternum: et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est: et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater unum sumus.

ALCVI. Audiamus patientiam dei et iterum obprobria predicationem salutis: sed ipsi obdurati magis eum tentare quam ipsi obedire volebant. unde dicitur: facta sunt autem encenia in hierosolymis. **AVG.** Encenia festivitas erat de dedicationis templi. Grece. n. cenon dicitur novum: quando cumque novum quid fuerit dedicatum encenia vocatur. **CHRY.** Dicit enim diem finem quam templum dedicatum est: redemptum est a captivitate babilonis. **THEO.** Splendide ergo pro se quebatur solennitate veluti proprium decorem recuperante civitate post tam longam captivitatem. **ALCVI.** Uel hec de dedicatio in memoriam illius erat dedicationis quas iudas machabeus fecit. Prima enim dedicatio a salomone facta est tempore autumni. Secunda a zorobabel et iesu sacerdote tempore veris: hec autem tempore hyemali. unde sequitur: Et hyems erat. **BED.** Sub iuda enim machabeo statum legitur ut eadem dedicatio per omnes annos in memoriam solennibus renouaretur officijs. **THEO.** Tempus autem hyemis euangelista exprimit: ad ostendendum quod proximum est tempus passionis. nam in vere sequenti passus est dominus et ideo hierosolymis conuersabatur. **GRE.** i. mo. Uel iccirco hyems curavit tempus exprimere: ut inesse iudeorum cordibus malicie frigus indicaret. **CHRY.** In hac autem solennitate christus cum multo studio aderat: o reliquo enim iudea frequentabat: quod passio erat in ianuis. unde sequitur: Et ambulavit in templo salomonis. **ALCVI.** Porticus salomonis

salomonis dicitur: ubi rex ille ad orandū stare consue-
rat: ideo ex eius noīe cognominabatur. Solēt autē po-
ntē qbus templū cingebat ex noīe templi vocari. Si autē fili-
us dei in tēplo in quo caro brutozū aialū offerēbat abulaf
voluit: qtomagis nostrā orōnis domū in qua caro et s-
guis eius psecratur vīitare gaudebit. **THEO.** Sata
gas tu quoq; dū hyems iminet. i. vita p̄fens turbīnib?
iniquitatis cōcussa spūales encenias iul tēpli celebrare:
semp renouando teipm. et ascensioēs in corde tuo dīspo-
nēs: tūc iēsus erit p̄sto tibi in porticu salomonis: pacificū
statum tibi tribuēs sub regimine pprio. in seculo autē futu-
ro nemo renouatōis solēnis pficere poterit. **AVG.** Q-
ergo iudei frigerāt a diligēdi charitate et ardebat nocē-
di cupiditate: nō accedebat psequēdo: sed p̄mebat perse-
quendo. vnde sequit: circū. er. eū. i. u. et dixit. ei. Quousq;
anī. nō. tollis: Si tu es chri. oīe nō. palam. nō veritatē de
siderabant: sed calumniam p̄parabant. **CHRI.**
Opera enī eius in nullo incusare valentes: captione quā
da ex verbis cupiebāt inuenire: et inuere pueritatē illorū
nā cū per sermonē erudit dicit ei: Quod signū ostendis.
Cū autē per opera dēmonstrat dicit ei: Si tu es chris? oīe
nobis palā. quasi semp ad p̄tariū stantes. sed et plenum
odio erat qd dicit. Sic nobis palā. Et nimirū ipse palā
omnia dicebat in festiuitatibus semp assistēs: et nihil oc-
culte loquebatur s; et adulatōis verba p̄mittit dicentes
Quousq; aīam nostrā tollis: vt. f. eū. puocātes aliquam
captione inueniāt. **ALCV.** Causant enim q aīos eorū
incertos et suspēsos dimitteō tollerēt qui venerat vt ani-
mas saluaret. **AVG.** Querebat autē audire a domino
Ego sū chris? et foras se de xpo fm hoīem sapiebāt: s;
diuinitatē xpi in p̄phetis nō intelligebāt. et sic si diceret:
Ego sū xps: fm q illi sapiebāt de semine dauid: calūnia
renē q sibi arrogaret regiā p̄tatem. **ALCV.** Et sic co-
gitabat eū tradere p̄tati p̄fēdis ad puniēdu: qsi cōtra au-
gustū ipiū vsurparet: quare oīe ita p̄tuit r̄fionē vt et
calūniatorū ora p̄cluderet: et q xps est fidelibus p̄dery
et de hoīe querētibus diuinitatis mysteria narrat. vñ se-
quit: R̄ndit eis iē. Io. vo. et nō credi. ope. q ego fa. i. nō. pa-
mei: hec testi. pbi. de me. **CHRI.** Quia enim simulabāt
a solo verbo se suaderi q a tor opibus nō sūt suasi: argu-
it maliciā eorū. q. d. Si opibus nō creditis: q̄ iter vbi cre-
detis. et quare nō credāt ostendit subdens. Sed vos non
creditis q non estis ex ouibus meis. **AVG.** Hoc autē
dixit: q videbat eos ad sempiternū interitū p̄destina-
tos: nā ad vitā eternā sui sanguinis p̄cio cōpatos: oues
enim sūt credendo: pastore sequēdo. **THEO.** Postq
vero dixerat: Nō estis ex ouib? meis. Toleq̄nter induxit
eos vt oues eius efficiātur dicēs: Oues mee vo. me. au-
diūt. **ALCV.** i. p̄ceptis meis ex animo obediūt. Et
ego cognosco eas. i. eligo. Et sequūtur me: h m̄suetudinē
et innocētiē vitā incedēdo: et post ad gaudia eterne vite in-
trādo. vñ sequit: Ego vitā eternā do eis. **AVG.** Ista
sūt pascua de qb? supra dixerat: Et pascua inueniet. bona
pascua vitā eterna dicit. ibi nulla herba arefcit: totū vi-
ret. Vos autē calūniā p̄pterea queritis: q de vitā p̄fēti
cogitatis: Sequit: Et nō p̄i. in eternū. Subaudi tanq̄ eis
dixerit. Vos bibitis in eternū: q nō estis ex ouib? meis.
THEO. Sed quō videmus iudā perisse: q nō p̄mansit
vsq; ad finē. Christus autē de p̄seuerantibus hoc dixit. Nā
siqs sepatur ab ouib? gregē: def inēs sequi pastore: confe-
sūm incurrit periculū. **AVG.** Quare autē nō p̄at sub-
dit: et nō rapier eas qsq; de manu mea. De illis enim ouib?
de qb? dicit: Nouit dñs qui sūt eius: nec lupus rapit: nec
fur tollit: nec latro interficit. Securus ē de numero illorū
qui p̄o eis nouit qd dedit. **HILA.** vij. de trini. Con-
fite p̄tatis hec vox ē: at vero vt in natura licet dei: tamen
ex deo intelligēda ē eius natiuitas subfcit: Pater meus
quod dedit mibi: maius omnib? ē. Nō occultat ex patre
esse se natū. qd enim a patre accepit: accepit nascēdo: non

postea. **AVG.** Nō enim crescēdo: sed nascēdo equalis
ē: q semp natus ē de p̄e filiū: de deo deus. Hoc est ergo
quod dedit mibi pater: qd maius omnibus ē: vt. f. m̄z ver-
bū eius: vt sūm vnigenitus filiū eius: vt sūm splendor lu-
cis eius. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea
q nec de manu patris mei. vñ sequit: Et nemo p̄t rape-
de manu patris mei: Si manū intelligamus p̄tātē vna ē
patris et filij p̄tās: q vna diuinitas. Si autē manū intelli-
gamus filiū: manus patris ē ipse filiū: quod nō ita dictū
ē tanq̄ deus pater habeat corporeis mēbris: sed q p̄ ipsū
facta sūt omnia. Nā solēt et hoīes dicere manus suas ēē ali-
os hoīes p̄ quos faciūt quod volūt. Aliquādo et ipsum
opus hoīs manū hoīs dicitur: quod fit per manū: sicut di-
cit quisq; agnoscere manū suā cū id quod scriptū sit agno-
scit. hoc autē loco manū patris et filij intelligim? p̄tatem: ne
forte cū hic manū patris ipsum filiū dictum acceperim?
icipiat carnalis cogitatio et filij querere filiū. **HILA.**
vij. de trinita. Ut enī per corporale significatiōe: virtutē
possis eiusdē nosse nature: cōmemorata ē filij manū: ma-
nus patris: q natura et virtus patris ēēt in filio. **CHRI.**
Deinde vt nō estimes q ipse quidē ibecillis ē. p̄pter p̄s
autem virtutē in toto sunt oues subdit: Ego et pater vnū
sumus. **AVG.** Utūq; audi: et vnū: et sumus: et cha-
rybdi et a scylla liberaberis. Quod dixit vnū liberat te
ab arrio: q dixit sumus: liberat te a sabellio. Si vnū: nō
ergo diuersum: si sumus: ergo pater et filiū. **AVG.**
vij. de trinita. Unū enim sumus. dictū ē: Quod ille: hoc
et ego fm essentiam: non fm relatiūm. **ALCV.** vij. de
trinita. Hec igitur quia heretici negare non possunt: impi-
etatis sue mendacio neganda cōrumpūt. tentant enim id
ad vnanimittatis referre consensum: vt voluntatis in his
vnitas sit: non nāe. i. vt nō p̄ id qd sūt s; p̄ id qd idē volūt
vnū sint: sed per nature natiuitatem dum nihil deus in
eo ex se gignendo eum degenerat vnū sunt. Dūq; de ma-
nu eius non rapiuntur: non rapiuntur de manu patris:
dum in operante se operatur pater: dum ipse in patre: et
eo pater est. hoc non p̄stat creatura: sed natiuitas: non
efficit voluntas: sed potestas. non loquitur vnanimittas:
sed natura. Non negamus igitur vnanimittatem inter pa-
trem et filiū. nam hoc solent heretici mentiri: vt cum so-
lam concordiam ad vnitatez non respicimus: discordes
eos a nobis affirmari loquantur: sed audiant quam a no-
bis vnanimittas non negatur: Unum sunt pater et filiū? na-
tura: honore et virtute: nec natura eadē: p̄t velle diuersa
**Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidaret
eum. Respondit eis iēsus: Multa bona opa ostē-
di vobis ex patre meo. Propter quod eorū op?
me lapidatis: Respōderūt ergo iudei: De bono
opere non lapidamus te: sed de blasphemā. et qz
tu homo cū sis: facis teipm deū. Respondit eis ie-
sus: Nōne scriptū ē in lege vestra: qz ego dixi di-
fctis: Si illos dixit deos ad quos sermo dei faci-
ē et non potest solui scriptura: quē pater sanctifica-
uit: et misit in mūdū vos dicētis qz blasphemās:
qz dixi filiū dei sum. Si non facio opera patris
mei: nolite credere mibi. Si autē facio: et si mibi si
vultis credere: operibus credite: vt cognoscatis et
credatis: quia pater in me est: et ego in patre.**
AVG. Audierunt iudei: Ego et pater vnū sumus.
et non perulerunt et more suo duri ad lapides cucurre-
runt. vnde dicitur: Sustule. lapi. iū. vt lapi. eū. **HILA.**
vij. de trini. Nūc hereticoz furo: iam dñs in celis seden-
te pari infidelitate dictis non obediētes: odium impietatis
exercent: verborum lapides iniiciūt: et si possent de
throno eum suo in cruce detraherent. **THEO.** Dñs